

Suositus 19/2019/hållbart D 2019

Aikaisempi A 1794/hållbart
asiakirjanumero
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Kestävä Pohjola -valiokunnan mietintö, joka koskee
kestävää tuotantoa ja kulutusta (suositus 19/2019)

Ehdotus

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi ilmoituksen suosituksesta 19/2019, Kestävä tuotanto ja kulutus, ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suositus kuuluu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittää, onko mahdollista laajentaa Joutsenmerkin tuoteryhmiä ja löytää tuotteita, jotka kannattaisi ottaa mukaan Joutsenmerkin tuoteryhmiin kiertotalouden ja kestävien ratkaisujen edistämiseksi.

että se pyrkii saamaan nämä tuotteet Joutsenmerkinnän piiriin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus

Pohjoismaiden ministerineuvosto on samaa mieltä siitä, että Joutsenmerkki on keskeinen väline kiertotalouden ja kestävien ratkaisujen edistämisessä. Joutsenmerkki pyrkiikin järjestelmällisesti saamaan aikaan mahdollisimman suuria ympäristövaikutuksia nyky-yhteiskunnissa. Kriteerejä tarkistetaan säännöllisesti kehityksen ja ympäristövaikutusten varmistamiseksi.

Joutsenmerkkityön lähtökohtana on elinkaariajattelu, mikä on nimenomaan edellytys kiertotaloudelle. Kiertotalouden edistämiseksi Joutsenmerkki asettaa tarvittaessa

- vaatimuksia uusiutuvien, kierrätettyjen ja kestävien raaka-aineiden käytölle suunnitteluvaiheessa
- vaatimuksia resurssien ja energian kestäväälle käytölle tuotannossa
- vaatimuksia laadulle ja käyttöiälle
- vaatimuksia tuotteen suunnittelulle, purkamiselle ja korjattavuudelle

- tiukkoja kemikaalivaatimuksia, joilla varmistetaan materiaalien puhtaus ja soveltuminen uudelleenkäyttöön
- vaatimuksia jätteiden ja resurssien käsittelyn optimoinnille.

Kiertotalouden liiketoimintamallit ovat vahvasti keskiössä arvioitaessa uusia tuoteryhmiä.

Esimerkkinä Joutsenmerkkiin liittyvistä kiertotaloustoimista mainittakoon vaatimus siitä, että muovipakkauksia valmistetaan ainoastaan kierrätyskelpoisesta muovista ja että värikasettien on oltava uudelleenvalmistettuja ja niitä varten on luotava palautusjärjestelmä. Joutsenmerkityissä rakennuksissa käytetyistä materiaaleista tulee pitää kirjaa, ja materiaaleille on asetettu kemikaalivaatimukset. Joutsenmerkin piiriin kuuluu myös tuote palveluna -liiketoimintamalli, kuten tekstiilipalvelujen vuokraaminen.

Joutsenmerkittyjä tuotteita on jo monilla kiertotalouden näkökulmasta keskeisillä tuotealoilla. Kiertotalouteen liittyvien kriteerien asettaminen juuri näillä aloilla onkin nopein tapa ja yksi tehokkaimmista keinoista, joilla Joutsenmerkki voi edistää kiertotalouteen siirtymistä. Pohjoismainen ympäristömerkintä arvioi järjestelmällisesti, miten kriteerejä voidaan tiukentaa tai asettaa lisävaatimuksia, jotka vahvistavat kiertotaloutta merkinnän piiriin ennestään kuuluvissa tuoteryhmissä.

Pohjoismainen ympäristö- ja ilmastosektori on Pohjoismaiden ministerineuvoston uuden vision toteuttamisen yhteydessä ehdottanut Joutsenmerkkiin liittyvän työn vahvistamista, muun muassa Joutsenmerkin laajentamista uusiin, ilmaston kannalta keskeisiin tuoteryhmiin. Ottamalla Joutsenmerkin piiriin uusia tuoteryhmiä vahvistetaan samalla kiertotalousnäkökulmaa Pohjoismaiden neuvoston suosituksen mukaisesti. Ilmastonäkökohtien korostuessa nousee myös kiertotalous yhä vahvemmin keskiöön, sillä hiilidioksidipäästöjä pystytään arvioiden mukaan vähentämään merkittävästi käyttämällä mahdollisimman vähän primäärejä raaka-aineita. Tämä koskee etenkin betonia, terästä ja muovia.

Joutsenmerkin piirissä jo vireillä olevien kiertotalous- ja kestävyystoimien nojalla sekä ministerineuvoston vision täytäntöönpanoa koskevan ympäristö- ja ilmastosektorin ehdotuksen perusteella Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo suosituksen toteutetuksi.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta panee tyytyväisenä merkille, että ministerineuvosto tiedostaa Joutsenmerkin potentiaalin kiertotalouden ja kestävyuden saralla. Ilahduttavaa on sekin, että ministerineuvosto on uuteen visioonsa liittyviä toimintasuunnitelmia koskevassa ehdotuksessaan esittänyt ilmaston kannalta keskeisten uusien tuoteryhmien ottamista Joutsenmerkin piiriin. Mikäli ehdotus toteutuu, se on valiokunnan mielestä sopuisoinnussa Pohjoismaiden neuvoston suosituksen kanssa. Valiokunta katsoo ehdotuksen neuvoston osalta loppuunkäsitellyksi.

Pohjolassa 31. maaliskuuta 2020

Anders Kronborg (S)

Anna-Kaisa Ikonen (kok.)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Emilia Töyrä (S)

Ketil Kjenseth (V)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Magnus Ek (C)

Mette Hjerminde Dencker (DF)

Rebecka Le Moine (MP)

Staffan Eklöf (SD)

Thomas Jensen (S)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)

Áslaug Sem-Jacobsen (SP)